

Zemědělský dělník / zemědělská dělnice (kód: 41-086-E)

Autorizující orgán: Ministerstvo zemědělství
Skupina oborů: Zemědělství a lesnictví (kód: 41)
Týká se povolání: Zemědělský dělník
Kvalifikační úroveň NSK - EQF: 2

Odborná způsobilost

Název	Úroveň
Zpracovávání půdy	2
Aplikace hnojiv	2
Setí a sázení polních plodin	2
Ošetřování porostů polních plodin během vegetace	2
Sklizeň polních plodin	2
Ošetřování hospodářských zvířat	2
Krmení a napájení hospodářských zvířat	2
Dojení a ošetřování mléka po nadojení	3
Asistence u porodu hospodářských zvířat, péče o plemence a mláďata po porodu	2
Údržba běžných mechanizačních prostředků při pěstování polních plodin a chovu zvířat	2

Platnost standardu

Standard je platný od: 23.12.2025

Kritéria a způsoby hodnocení

Zpracovávání půdy

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Vybrat odpovídající stroj či nářadí pro základní zpracování půdy, připojit ho k traktoru, seřídít, provést orbu a posoudit kvalitativní parametry	Praktické předvedení
b) Vybrat odpovídající stroj či nářadí pro předseťovou přípravu půdy, připojit ho k traktoru, seřídít, provést smykování nebo vláčení, posoudit kvalitativní parametry	Praktické předvedení
c) Dodržovat a vysvětlit zásady hygieny, BOZP a PO při zpracování půdy	Praktické předvedení

Je třeba splnit všechna kritéria.

Aplikace hnojiv

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Vybrat odpovídající typ rozmetadla, připojit ho k traktoru a seřídít	Praktické předvedení
b) Nastavit podle pokynů požadované dávkování a rozmetat určené hnojivo, posoudit kvalitativní parametry	Praktické předvedení
c) Dodržovat a vysvětlit zásady hygieny, BOZP a PO při aplikaci hnojiv	Praktické předvedení a ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Setí a sázení polních plodin

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Určit semena či sadbu základních polních plodin	Praktické předvedení
b) Určit a charakterizovat základní polní plodiny ze skupin obiloviny, luskoviny, okopaniny, olejiny a píceiny	Praktické předvedení a ústní ověření
c) Připojit odpovídající typ secího nebo sázecího stroje k traktoru, popř. kombinaci pro zadanou plodinu	Praktické předvedení
d) Nastavit dávkování podle instrukcí, seřídít secí nebo sázecí stroj, provést osetí pozemku nebo sázení zadané plodiny, posoudit kvalitativní parametry	Praktické předvedení
e) Dodržovat a vysvětlit zásady hygieny, BOZP a PO při setí nebo sázení	Praktické předvedení a ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Ošetřování porostů polních plodin během vegetace

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Rozpoznat významné plevele	Praktické předvedení
b) Rozpoznat významné choroby a škůdce polních plodin	Praktické předvedení
c) Připojit kultivátor za traktor a ošetřit podle pokynů porosty během vegetace	Praktické předvedení
d) Dodržovat a vysvětlit zásady hygieny, BOZP a PO při ošetřování porostů během vegetace	Praktické předvedení a ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Sklizeň polních plodin

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Popsat technologii sklizně, posklizňové úpravy a skladování tržních či krmných plodin, včetně použité mechanizace	Ústní ověření
b) Zapřáhnout sklizňový stroj za traktor, seřadit jej, sklídit podle pokynů určenou tržní či krmnou plodinu a posoudit kvalitativní parametry	Praktické předvedení
c) Dodržovat a vysvětlit zásady hygieny, BOZP a PO při sklizni	Praktické předvedení a ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Ošetřování hospodářských zvířat

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Rozpoznat a charakterizovat základní druhy a kategorie hospodářských zvířat	Praktické předvedení a ústní ověření
b) Vysvětlit význam chovu jednotlivých druhů, plemen a kategorií hospodářských zvířat	Ústní ověření
c) Rozpoznat a popsat systémy ustájení a technologie chovu pro hospodářská zvířata v zemědělském podniku	Praktické předvedení a ústní ověření
d) Založit podestýlku dle dané ustájovací technologie a použitého druhu steliva, odstranit chlévskou mrvu, čistit stájové prostory s využitím mechanizačních prostředků	Praktické předvedení
e) Označit tele předepsanými ušními známkami podle požadavků centrálního registru zvířat	Praktické předvedení
f) Zvážit určené tele	Praktické předvedení
g) Respektovat pohodu chovu zvířat při jejich ošetřování	Praktické předvedení
h) Dodržovat a vysvětlit zásady hygieny, BOZP a PO při ošetřování hospodářských zvířat	Praktické předvedení a ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Krmení a napájení hospodářských zvířat

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Určovat vizuálně obvykle používaná krmiva a posuzovat senzoricky jejich nezávadnost	Praktické předvedení
b) Připravovat a upravovat objemná a jadrná krmiva podle pokynů	Praktické předvedení
c) Zajistit napájení hospodářských zvířat dle jednotlivých druhů a kategorií a použitých technologií jejich ustájení	Praktické předvedení

Je třeba splnit všechna kritéria.

Dojení a ošetřování mléka po nadojení

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Připravit dojnici na dojení a provést strojní dojení s technologií používanou ve stáji při dodržování zásad bezpečnosti a hygieny práce	Praktické předvedení
b) Dodržovat zásady správné ošetřovatelské péče o dojnice při dojení s ohledem na jejich zdravotní stav a kvalitu mléka	Praktické předvedení
c) Čistit a dezinfikovat dojící a chladičí zařízení	Praktické předvedení
d) Dodržovat zásady ošetření mléka od nadojení až do jeho převzetí odběratelem	Praktické předvedení

Je třeba splnit všechna kritéria.

Asistence u porodu hospodářských zvířat, péče o plemence a mláďata po porodu

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Charakterizovat průběh porodu krávy a připravit porodní pomůcky	Praktické předvedení a ústní ověření
b) Předvést péči o plemenci a mláďata (telata) po porodu	Praktické předvedení

Je třeba splnit obě kritéria.

Údržba běžných mechanizačních prostředků při pěstování polních plodin a chovu zvířat

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Provést údržbu tažného prostředku určeného pro pěstování polních plodin	Praktické předvedení
b) Provést údržbu mechanizačního prostředku používaného v chovech zvířat	Praktické předvedení

Je třeba splnit obě kritéria.

Organizační a metodické pokyny

Pokyny k realizaci zkoušky

1. Vstupní předpoklady pro účast na zkoušce

Uchazečem o zkoušku může být každá fyzická osoba starší 18 let, která získala alespoň základy vzdělání, nebo účastník rekvalifikace podle zákona č. 435/2004 Sb., zákon o zaměstnanosti.

Uchazeč o zkoušku musí být dále držitelem platného dokladu:

- řidičské oprávnění skupiny T

Zdravotní způsobilost pro vykonání zkoušky je vyžadována a prokazuje se lékařským potvrzením (odkaz na povolání v NSP – <https://www.nsp.cz/jednotka-prace/zemedelsky-delnik>).

Autorizovaná osoba zároveň s odesláním pozvánky ke zkoušce písemnou formou sdělí, kde a jakým způsobem se uchazeč může informovat o svých povinnostech a průběhu zkoušky a které doklady/dokumenty musí uchazeč předložit bezprostředně před započítím zkoušky.

2. Průběh zkoušky

Před zahájením zkoušky uchazeč předloží zkoušejícímu průkaz totožnosti a případně další dokumenty opravňující k připuštění ke zkoušce uvedené v části 1. Vstupní předpoklady pro účast na zkoušce.

Bezprostředně před zahájením zkoušky autorizovaná osoba seznámí uchazeče s pracovištěm, s organizací zkoušky, s jeho právy a povinnostmi v rámci zkoušky dle zákona č. 179/2006 Sb. a s požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (BOZP) a požární ochrany (PO), o čemž bude autorizovanou osobou vyhotoven a uchazečem podepsán písemný záznam.

Zkoušející uzná, a tedy nemusí ověřovat, ty odborné způsobilosti, které byly již dříve u uchazeče ověřeny v rámci zkoušky z jiné profesní kvalifikace (nutno doložit osvědčením o získání profesní kvalifikace), a které jsou shodné svým rozsahem i obsahem. Rozsah a obsah odborné způsobilosti určují její jednotlivá kritéria a pokyny k realizaci zkoušky popsané v hodnoticím standardu. Zkoušející tyto odborné způsobilosti neuznává jako již ověřené, pokud by tím nebylo zajištěno řádné ověření ostatních požadavků stanovených tímto hodnoticím standardem (například při nutnosti dodržení technologických postupů a časové souslednosti různých činností).

Zkouška se koná v českém jazyce.

Zkouška je veřejná. Praktická část zkoušky a praktická zkouška není veřejná v případech, kdy to je nutné z hygienických důvodů nebo z důvodu ochrany zdraví a bezpečnosti práce.

Praktická část zkoušky není veřejná ani v případech, kdy je to nutné z veterinárních důvodů.

V odborných způsobilostech **Zpracovávání půdy** (v kritériích a, b) , **Aplikace hnojiv** (v kritériu b), **Setí a sázení polních plodin** (v kritériu d), **Ošetřování porostů polních plodin během vegetace** (v kritériu c), **Sklizně polních plodin** (v kritériu b) bude uchazeč provádět činnosti s využitím traktoru a příslušného připojeného stroje.

U odborné způsobilosti **Zpracovávání půdy**, v kritériu a) uchazeč provede orbu na ploše minimálně 0,25 ha. V kritériu b) uchazeč provede smykování nebo vláčení na ploše minimálně 0,25 ha.

U odborné způsobilosti **Aplikace hnojiv**, v kritériu b) uchazeč rozmetá hnojivo na ploše minimálně 0,25 ha.

U odborné způsobilosti **Setí a sázení polních plodin**, v kritériu a) uchazeč určí 10 vzorků semen nebo sadby polních plodin určených autorizovanou osobou.

V kritériu b) uchazeč určí v porostu a na fotografiích 10 polních plodin podle zadání autorizované osoby.

V kritériu d) uchazeč provede setí nebo sázení na ploše minimálně 0,1 ha.

U odborné způsobilosti **Ošetřování porostů polních plodin během vegetace**, v kritériu a) uchazeč vyhledá a určí 5 druhů plevele v porostu. Autorizovaná osoba může nahradit plevele v porostu fotografiemi, pokud nebudou v době zkoušky k dispozici.

V kritériu b) uchazeč vyhledá a určí v porostech polních plodin 3 druhy škůdců nebo chorob. Autorizovaná osoba může nahradit choroby a škůdce v porostu fotografiemi, pokud nebudou v době zkoušky k dispozici.

V kritériu c) uchazeč provede kultivaci plodiny v řádku na ploše minimálně 0,25 ha.

U odborné způsobilosti **Sklizně polních plodin**, v kritériu a) uchazeč popíše technologický postup sklizně jedné z polních plodin rostoucích na pozemcích autorizované osoby.

V kritériu b) sklizenou polní plodinu a sklizňový stroj určí autorizovaná osoba. Uchazeč sklídí porost z plochy minimálně 0,25 ha.

U odborné způsobilosti **Ošetřování hospodářských zvířat**, v kritériu a) uchazeč určuje jednotlivé druhy a kategorie

hospodářských zvířat chovaných v zemědělském podniku. Další hospodářská zvířata bude uchazeč poznávat na předložených fotografiích. Celkem bude uchazeč určovat a charakterizovat 7 druhů hospodářských zvířat.

V kritériích d), e), f), g), h) uchazeč pracuje s určenými kategoriemi skotu chovanými v zemědělském podniku, ve kterém probíhá zkouška.

U odborné způsobilosti **Krmení a napájení hospodářských zvířat**, v kritériu a) uchazeč určí minimálně 5 druhů krmiv a krmných přísad.

V kritériu b) uchazeč připraví krmivo v množství odpovídajícím denní krmné dávce pro jeden kus zvířete zkoušejícím zadané kategorie skotu.

V kritériu c) uchazeč zajistí napájení pro jeden kus zvířete zkoušejícím zadané kategorie skotu.

U odborné způsobilosti **Asistence u porodu hospodářských zvířat, péče o plemence a mláďata po porodu**, v kritériu a) uchazeč popíše průběh porodu skotu, připraví porodní pomůcky a vysvětlí jejich použití.

V kritériu b) uchazeč zkontroluje poporodní stav plemence a mláďete a provede poporodní ošetření mláďete, a v případě potřeby také poporodní ošetření plemence.

U odborné způsobilosti **Údržba běžných mechanizačních prostředků při pěstování polních plodin a chovu zvířat**, v kritériu a) uchazeč provede denní technickou údržbu traktoru.

V kritériu b) uchazeč provede údržbu a seřízení krmného vozu nebo mechanizačního prostředku pro odkliz chlévské mrvy.

Zkouška může probíhat během vegetačního období – březen až říjen.

Při ověřování odborných způsobilostí formou praktického předvedení je třeba přihlížet především k bezpečnému provádění všech úkonů, dodržování hygieny a ke kvalitě výsledné práce. Při práci se zvířaty je třeba dbát na zajištění welfare zvířat a dodržování zásad BOZP v souladu s platnou legislativou.

Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby, je oprávněna předčasně ukončit zkoušku, pokud vyhodnotí, že v důsledku činnosti uchazeče bezprostředně došlo k ohrožení nebo bezprostředně hrozí nebezpečí ohrožení zdraví, života a majetku či životního prostředí. Zdůvodnění předčasného ukončení zkoušky uvede autorizovaná osoba do záznamu o průběhu a výsledku zkoušky. Uchazeč může ukončit zkoušku kdykoliv v jejím průběhu, a to na vlastní žádost.

Výsledné hodnocení

Zkoušející hodnotí uchazeče zvlášť pro každou odbornou způsobilost a výsledek zapisuje do záznamu o průběhu a výsledku zkoušky.

Výsledné hodnocení pro danou odbornou způsobilost musí znít:

- „splnil“, nebo
- „nesplnil“ v závislosti na stanovení závaznosti, resp. nezávaznosti jednotlivých kritérií u každé odborné způsobilosti.

Výsledné hodnocení zkoušky zní buď:

- „vyhověl“, pokud uchazeč splnil všechny odborné způsobilosti, nebo
- „nevyhověl“, pokud uchazeč některou odbornou způsobilost nesplnil. Při hodnocení „nevyhověl“ uvádí autorizovaná osoba vždy zdůvodnění, které uchazeč svým podpisem bere na vědomí.

Počet zkoušejících

Zkouška probíhá před jedním zkoušejícím, který musí být přítomen u zkoušky po celou dobu trvání zkoušky.

Zkoušející je povinen provádět ověřování odborných způsobilostí při zkoušce přesně podle všech ustanovení tohoto hodnotícího standardu.

Požadavky na odbornou způsobilost autorizované osoby, resp. autorizovaného zástupce autorizované osoby

Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby musí splňovat alespoň jednu z následujících variant požadavků:

- a) Střední vzdělání s výučním listem nebo střední vzdělání s maturitní zkouškou v oboru vzdělání zaměřeném na zemědělství, řídičské oprávnění skupiny T a nejméně 5 let odborné praxe při vykonávání zemědělských činností nebo ve funkci učitele odborného výcviku nebo učitele praktického vyučování v zemědělském oboru vzdělání.
- b) Vyšší odborné vzdělání v oblasti zemědělství, řídičské oprávnění skupiny T a nejméně 5 let odborné praxe při vykonávání zemědělských činností nebo ve funkci učitele praktického vyučování nebo odborného výcviku v zemědělském oboru vzdělání.
- c) Vysokoškolské vzdělání se zaměřením na zemědělství, řídičské oprávnění skupiny T a nejméně 5 let odborné praxe při vykonávání zemědělských činností nebo ve funkci učitele odborných předmětů nebo praktického vyučování nebo odborného výcviku v zemědělském oboru vzdělání.
- d) Profesionální kvalifikace Pěstitel/pěstitelka zemědělských plodin – traktorista/traktoristka (41-043-H) a profesionální kvalifikace Chovatel a ošetřovatel / chovatelka a ošetřovatelka skotu (41-044-H) a střední vzdělání s výučním listem nebo střední vzdělání s maturitní zkouškou, řídičské oprávnění skupiny T a nejméně 5 let odborné praxe při vykonávání zemědělských činností.

Žadatel o udělení autorizace prokazuje splnění požadavků na odbornou způsobilost a praxi v povolání autorizujícímu orgánu, a to předložením dokladu nebo dokladů o získání odborné způsobilosti a praxe v povolání v souladu s hodnotícím standardem této profesionální kvalifikace, nebo takovým postupem, který je v souladu s požadavky uvedenými v hodnotícím standardu této profesionální kvalifikace autorizujícími orgánem stanoven.

Žádost o udělení autorizace naleznete na internetových stránkách autorizujícího orgánu: Ministerstvo zemědělství, www.mze.gov.cz.

Nezbytné materiální a technické předpoklady pro provedení zkoušky

- Zemědělský subjekt s pozemky zaměřenými na pěstování polních plodin a chov zvířat
- Zkušební místnost se stolem a židlemi
- Vzorové semena a sadby polních plodin, plevele, polní plodiny, hnojivo
- Zemědělská technika odpovídající současným technologiím pěstování polních plodin: traktory, mechanizační prostředky pro zpracování půdy, rozmetadla, postřikovače, mechanizační prostředky pro setí a sázení, kultivátory, mechanizační prostředky pro sklizeň
- Dílna splňující podmínky pro opravy techniky s elektrickou přípojkou a možností přístupu ke stroji zespodu: pracovní stůl (ponk) se svěrákem, dílenské montážní nářadí, provozní kapaliny pro doplnění
- Dojnice, březí plemenice, telata
- Objemná a jadrná krmiva, minerální lizy a přísady
- Pomůcky pro označování zvířat, pomůcky pro manipulaci se zvířaty, porodní pomůcky
- Dojicí zařízení
- Stroje a zařízení pro přípravu a zakládání krmiv, mechanizace pro odklíz chlévské mrvy

K žádosti o udělení autorizace žadatel přiloží seznam materiálně-technického vybavení dokládající soulad s požadavky uvedenými v hodnotícím standardu pro účely zkoušky. Zajištění vhodných prostor pro provádění zkoušky prokazuje žadatel odpovídajícím dokladem (např. výpis z katastru nemovitostí, nájemní smlouva, dohoda).

Doba přípravy na zkoušku

Uchazeč má nárok na celkovou dobu přípravy na zkoušku v trvání 15 minut. Do doby přípravy na zkoušku se nezapočítává doba na seznámení uchazeče s pracovištěm, s organizací zkoušky, s požadavky BOZP a PO a s právy a povinnostmi uchazeče v rámci zkoušky dle zákona č. 179/2006 Sb.

Doba pro vykonání zkoušky

Celková doba trvání vlastní zkoušky jednoho uchazeče (bez času na přestávky a na přípravu) je 6 až 8 hodin (hodinou se rozumí 60 minut).

Autoři standardu

Autoři hodnotícího standardu

Hodnotící standard profesní kvalifikace připravil Národní pedagogický institut ČR ve spolupráci s Národní radou pro kvalifikace, Ministerstvem práce a sociálních věcí, Ministerstvem zemědělství a odborníky z praxe z těchto subjektů:

- Integrovaná střední škola Cheb
- Střední škola a Základní škola Jesenice
- Odborné učiliště Chroustovice
- Zemědělský svaz ČR

Hodnotící standard profesní kvalifikace schválilo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy.